

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Mielipide Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Viite: 7131/815/2008

Mielipiteen esittäjä:

Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
c/o pj Aimo Tervahauta
PL 45
95101 Kemi
sp. aimo.tervahauta@aatsto.inet.fi

YLEISTÄ

Arviointiselostuksessa kiinnittyy ensimmäisenä huomio siihen, että selostuksessa on käytetty runsaasti suunnittelualueilta otettuja kauniita luonto- ja maisemakuvia, jotka toisin, kuin esimerkiksi Suomen Luonto -lehdessä, eivät kuitenkaan millään tavalla liitty arviointiselostuksen tekstiin.

Kuvien käyttö ei tietenkään ole sattuman vaan tarkan harkinnan tulos. Tarkoituksena on kiinnittää lukijan huomio toisarvoiseen ja antaa päinvastainen vaikutelma siitä tosiasiaista, että Fennovoiman ydinvoimalahankkeella on tarkoitus muuttaa radikaalisti Karsikkoniemi ympäristöineen luonnolle tuhoisaksi ja ihmiselle vaaralliseksi teollisuusalueeksi ja vieläpä siten, että keskeiset ympäristövaikutukset jätetään arviointiselostuksessa tutkimatta kuittaamalla ne ainoastaan lukuisilla yleisluontoisilla toteamuksilla, joiden mukaan vaikutukset eivät ole merkittäviä.

Arviointiselostus on tehty kiireellä, mistä seuraa, että suunnittelupaikkakuntia on käsitelty yhdessä ikään kuin ne olisivat kaikki toistensa kaltaisia. Selostuksesta on siten tullut hyppelvä, huonosti luettava ja paikkakuntien erityisolot unohtava. Fennovoiman kiireelle on tietysti ollut omat syynsä, mutta YVA- selostuksen laatuun se ei olisi saanut vaikuttaa.

Kun ympäristövaikutusten arvioinnista annettun lain 1 §:n mukaisena tavoitteena on nimenomaan lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja vaikutusmahdollisuuksia on vielä todettava, että selostuksen

julkinen käsittely mm Simossa pidetyssä yleisötilaisuudessa toi mieleen enemmänkin itänaapurin entisaikaiset puoluekokoukset kuin demokraattisesti keskustelevan pohjoismaisen kokouskäytännön.

VAIKUTUKSET VESISTÖÖN JA KALATALOUTEEN

Arviointiselostuksesta käy ilmi, että itse asiassa vesistö- ja kalatalousvaikutuksia ei ole tässä YVA:ssa lainkaan tutkittu vaan on tyydytty joihinkin jo tehtyihin yleisluontoisiin selvityksiin vaikutuksista ja poimittu niistä ne seikat, jotka ovat Fennovoiman kannalta edullisia vaihtoehtoja.

Jotta arviointiselostusta voisi pitää YVA -menettelyn mukaisena arviointiselostuksena, tulee Fennovoiman oikeasti tutkituttua hankkeen vaikutukset vesistöön ja kalatalouteen.

Tältä osin luonnonsuojeluyhdistys viittaa mm Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen ansiokkaaseen lausuntoon Pyhäjoen osalta ja toteaa, että aivan sama selvitysten puute vaivaa myös Karsikkoniemen sijoitusvaihtoehtoa.

Yhtenä esimerkkinä selostuksen laadusta todettakoon, että tutkimattakin meille on selvää, että talvinen sula-alue vaikeuttaa jäältä kalastusta (tai tarkemmin sanottuna tekee sen mahdottomaksi) mutta että toisaalta se tietenkin pidentää avovesikalastuskautta. Ei sitä tietoa tarvitse esiintuoda merkittävänä ympäristövaikutuksena. Sen sijaan olisi arviointiselostuksessa ollut tärkeää selvittää ja tutkia sitä, minkälaisia kalastollisia vaikutuksia veden lämpenemisellä on koko ravinto- ja eliöstöketjuun ja koko kalapopulaatioon ja miten se vaikuttaa mm uhanalaiseen meritaimen- ja villilohikantaan.

VAIKUTUKSET LUONNON MONIMUOTOISUUTEEN

Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen on myös kuitattu enempiä tutkimatta ja arviointiselostuksen tilaajan toivomusten mukaisesti. Vesiluonnosta ei ole tehty selvityksiä.

Maankohoamisrannikon omalaatuista ja uhanalaista luontotyyppejä ei ole lainkaan huomioitu. Esimerkiksi Lapin läänin alueella maankohoamisrantoja on suhteellisesti hyvin vähän, minkä vuoksi niiden säilymiseen ja herkkään syntymekanismiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Maankohoamisen seurauksena alueella on myös sille tyypillisiä kasveja mm ruijanesikko, jonka osalta ei riitä vain mainita siitä, että osa esiintymistä voi rakentamisen johdosta hävitä.

Arviointiselostuksesta huokuu välipitämättömyys tai ymmärtämättömyys luonnon monimuotoisuuden sisällöstä. Vaikuttaa siltä, että ympäristövaikutusten arviointiselostus on nähty vain välttämättömänä muodollisuutena, jotta ydinvoimalahankkeessa päästää nopeasti samalle viivalle muiden lisädinvoimaa havittelevien kanssa.

Hankealueen läheisyydessä on Ajoksen Murhaniemen Natura-alue sekä uhanalaisia merenrantaaniittyjä, joihin veden lämpeneminen tulee selvityksen mukaan vaikuttamaan. Natura-arvioinnin tekeminen on tässä arviointiselostuksessa välttämätön.

VAIKUTUKSET MAISEMAAN JA KULTTUURIYMPÄRISTÖÖN

Arviointiselostuksessa todetaan selvästi, että voimalaitos muuttaa maisemaa merkittävästi ja että kulttuurihistoriallisesti merkittävän Karsikon kalastajakylän asema maisemassa muuttuu.

Karsikko muuttuu teollisuusalueeksi. Vaikutus on vakava ja lopullinen. Teollinen vyöhyke ei

ole leviämässä Kemistä Karsikkoniemen suuntaan muusta syystä, kuin ydinvoimalan rakentamisen johdosta.

Tässä yhteydessä arviointiselostuksen tekijöiden on harhaanjohtavaa esittää sen sisältöistä väittämää, että teollinen vyöhyke olisi yleisesti Karsikkoniemeen laajenemassa.

VAIKUTUKSET ALUEIDEN KÄYTTÖÖN

Arviointiselostuksessa todetaan, että Karsikkoniemen etelärannan loma-asutus poistuu. Tosiasia tietenkin on, että alueelta poistuu myös paljon muita loma-asutuksia ja -asukkaita. Sen lisäksi Hepola-Rytikarin, Maksniemen ja Kemi-Tornion alueen maankäytön kehittämisen edellytykset saattavat helpottaa, koska ihmiset muuttavat alueilta turvallisimmille paikkakunnille. Alueelle muodostuu tyhjiöitä, joita kaavoittajat voivat sen jälkeen kaavoitella mielensä mukaan. Lähialueiden käyttö luonnontuotteiden keräämiseen ja poronhoitoon tulee radikaalisti vähenemään. Ydinvoimalasta ilmaan ja veteen hallitusti johdetut radioaktiiviset päästöt tulevat pitämään siitä kehityksestä huolen.

Valtioneuvoston hyväksymien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan ydinvoimalat pitäisi sijoittaa alueille, joilla niiden riskit ovat mahdollisimman vähäiset. Tässä hankkeessa Fennovoima pyrkii päinvastaiseen tavoitteeseen eli sijoittamaan laitoksensa alueelle, jonka viiden kilometrin säteellä asuu noin 3000 ihmistä ja 20 kilometrin varautumisvyöhykkeellä kymmeniä tuhansia ihmisiä.

Tosiasiaksi jää, että arviointiselostuksen mukainen ydinvoimalahanke Karsikkoniemeen on täysin poliittisten päätöksentekijöiden Suomessa jo hyväksymien yleisten ja ympäristön huomioon otta- vien maan- ja alueidenkäyttöperiaatteiden vastainen. Jos ydinvoimala Simoon rakennetaan, siitä seuraa kohta toisen ja kolmannenkin ydinvoimalan tulo alueelle ja Perämerenkaaren alueen taantuminen ruotsalais-saksalaiseksi ydinvoimareservaatiksi.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Työ- ja elinkeinoministeriön ei tule hyväksyä Fennovoiman itselleen ostamaa ympäristövaikutusten arviointiselostusta sen sisältöisenä kuin se nyt on laadittu.

Ministeriön tulee puuttua selostuksen selvitysten heikkoon tasoon ja välinpitämättömyyden ympäristön tilan perehtymiseen. Arviointiselostuksen yksioikoinen näkökulma on pelkästään hankkeen toteuttamiskelpoisuus siitä välittämättä, kuinka vakavia ympäristövaikutuksia hankkeesta seuraa.

Jotta kansalaiset ottaisivat jatkossa ympäristövaikutusten arvioinnit tosissaan ja uskoisivat niiden vilpittömään tarkoitukseen, tulee työ- ja elinkeinoministeriön hylätä Fennovoiman ympäristövaikutusten arviointiselostus ja antaa yhtiölle ohjeet sen asianmukaista laatimista varten.

Kemissä 22.12.2008

Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys ry

Aimo Tervahauta
puheenjohtaja

Paula Liikanen
sihteeri